

PISANKI I KRASZANKI

Ostatni tydzień Wielkiego Postu, zwany Wielkim Tygodniem, wypełniony jest nie tylko religijnym nastrojem, ale także przedświątecznymi porządkami i pracą. Przygotowuje się piękne barwne pisanki. Każdy region w Polsce ma pod tym względem swoje własne tradycje i tajemnice w barwieniu i ozdabianiu jaj, tych małych cudowności tak bardzo symbolizujących zamknięte w sobie życie, które wraz z nastaniem wiosny przebija się przez cienką wapienną osłonę skorupki.

Dwa najbardziej znane rodzaje wielkanocnych jajek to pisanki i kraszanki. Pisanki wykonuje się w ten sposób, że wzory są naniesione na jajko gorącym rylcem maczanym w wosku, a następnie barwionych w różnych barwnikach. Na końcu procesu wosk jest zmywany i ludowy motyw pozostaje na jajku. Pisanki nie są przeznaczone do jedzenia ale jako talizman, bardziej wyrażają życzenia przez starodawne symbole na nich wypisane. Kraszanki, przeciwnie barwione w jednym barwniku, często czerwonym przeznaczone są do jedzenia.

Początek pisanek wyjaśnia stara polsko-słowiańska legenda. Mówi ona o mężczyźnie, który w drodze na targ, napotkał Jezusa dźwigającego krzyż. Odłożył koszyk z jajkami, które zamierzał sprzedać i pomógł Jezusowi. Wróciwszy, spostrzegł, że jajka cudownie zamieniły się w piękne pisanki, które sprzedał o wiele drożej niż przypuszczał.

"Ludom południowo-zachodniej Azji malowanie jaj znane było już w III wieku p.n.e. Słowianie, u których jajko odgrywało ważną rolę w czczeniu zmarłych, robili kraszanki mniej więcej od IX wieku. W Polsce natomiast pisanki pojawiły się w X wieku. Z tego bowiem okresu pochodzą najstarsze kraszanki polskie, odkryte na Opolszczyźnie.

Jednak nie od razu po przyjęciu chrześcijaństwa jajka pojawiły się na wielkanocnym stole. Duchowieństwo widziało bowiem w jajku poważny problem magii pogańskiej. Zabroniło więc wszelkich zabaw jajami, szczególnie podczas świąt, a nawet jedzenia ich w dni świąteczne. Dopiero w dwieście lat po wprowadzeniu wiary chrześcijańskiej Kościół zezwolił Polakom na jedzenie jaj w okresie Wielkanocy. Był jednak jeden warunek: musiały być one wcześniej poświęcone w kościele.

Z czasem jajka uznano oficjalnie za symbol Zmartwychwstania, a barwienie ich, święcenie i obdarowywanie nimi stało się jednym ze zwyczajów wielkanocnych.

Nazwy jaj wielkanocnych zależą od sposobu ich barwienia. I tak np. jajka czerwone to kraszanki - od wyrazu "krasa", czyli czerwień. Natomiast jajka o innych kolorach nazywano malowankami."

Cytat: *Maria Ziółkowska, Szczędry wieczór, szczędry dzień - obrzędy, zwyczaje, zabawy.*